

संस्कृतभारती (उत्तर-तमिळनाडु)

गीतासोपान/दीक्षा/भाषाप्रवेश-प्रथमभाग-परीक्षा जूलै -2016

नाम - _____

अङ्काः 100

Full Name in English .....

Expansion of initials: .....

दिनाङ्कः - _____

कालावधि:- होरात्रयम्

शिक्षण-केन्द्रम् - _____

दूरवाणीसंख्या - _____

मुख्यसूचना -उत्तराणि उत्तर-पत्रे लिखत ।

अ) उचित-विभक्ति-रूपाणि उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयत । (पञ्चानाम्)

5

१. _____(हरि) भक्तिः रोचते ।
२. तस्य _____(पितृ) नाम गोपालः।
३. _____ (क्रोध) मोहः सञ्जायते।
४. महिला _____ (नदी) जलम् आनयति ।
५. सिंहाः _____(मृगशाला) वसन्ति ।
६. माता _____(अस्मद्) मधुरं ददाति ।
७. अम्बा _____ (छुरिका) फलं कर्तयति ।
८. लता _____(भगिनी) सह मन्दिरं गतवती ।
९. मन्दिरे मित्रं _____(गुरु) दृष्ट्वा नतवान् ।
१०. देशस्य परिपालनं _____(अस्मद्) धर्मः अस्ति ।

आ) रेखाङ्कितपदानाम् आधारेण प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

5

१. पञ्च वादने सुर्योदयः भवति ।
२. सः ज्ञानार्थं संस्कृतं पठति ।
३. वृक्षात् वानराः कूर्दन्ते ।
४. औषधं तिक्तम् अस्ति ।
५. राजा पञ्जरे शुकं पालयति ।

इ) निर्देशानुसारं परिवर्तनं कृत्वा वाक्यं लिखत । (अष्टानाम्)

8

१. बालिका चित्रं पश्यति । भोजनम् खादति । (क्त्वा)
२. सीता श्लोकं वदति । (भूतकाले)
३. त्वं मन्दिरं गच्छसि । (भविष्यत्काले)
४. बालिकाः ..... भोजनशालां गच्छन्ति । (खाद् – तुमुन्)
५. वयं चलनचित्रं पश्यामः । (भविष्यत्काले)
६. माता वस्त्रं प्रक्षालयति । पाकं करोति । (ल्यप्)
७. सः वनं गच्छति । (बहुवचने)
८. गुरुभ्यः नमः । (एकवचनने)
९. सः वानरं दृष्टवान् । (वर्तमानकाले)
१०. अम्बा कार्यं अकरोत् । ('स्म' - प्रयोगः)

ई) उचितानि अव्ययानि प्रयुज्य वाक्यानि पुनः लिखत ।

5

(यदा/तदा; यत्र/तत्र; यतः/अतः; यद्यपि/तथापि; यथा/तथा)

१. सत्यं अस्ति । जयः भवति ।
२. विरामः अस्ति । बालकाः क्रीडन्ति ।
३. माता करोति । पुत्री अनुकरोति ।
४. वृष्टिः भवति । छत्रं स्वीकरोमि ।
५. अधिका वृष्टिः अस्ति । मार्गे बालकाः क्रीडन्ति ।

उ) (i) समानार्थकानि पदानि लिखत ।

3

पिता = _____

सूर्यः = _____

जलम् = _____

(ii) विलोमार्थकानि पदानि लिखत ।

3

उच्चैः X _____ शीघ्रम् X _____ ह्रस्वः X _____

ऊ) द्वयोः धातुरूपाणि लिखत

9

१. चल् (लङ्-भूतकालः)
२. हस् (लट्-वर्तमानकालः)
३. पठ् (लृट्-भविष्यत्कालः)
४. पृच्छ् (लोट्-आज्ञा/प्रेरणा)

ऋ) (i) कः समयः ? इति लिखत ।

5

- १) 6.20 (२) 4.45 (३) 10.15 (४) 5.50 (५) 7. 30

(ii) सङ्ख्यावाचक-पदानि लिखत ।

5

- (१) 86 (२) 39 (३) 98 (४) 200 (५) 42

ऋ) रेखाङ्कितपदं परिवर्त्य वाक्यं शुद्धं कुरुत । (पञ्चानाम्)

10

- १) वानराः खादति ।
- २) वयं श्लोकं पठत ।
- ३) त्वं शीघ्रं पठतु ।
- ४) अहं चमसेन खादसि ।
- ५) त्वं गच्छानि ।
- ६) ते मन्दिरं पश्यति ।
- ७) श्वः मातुलः आगच्छति ।
- ८) ह्यः मन्दिरे पूजा भविष्यति ।
- ९) पूर्वं मार्गेषु अधिकाः वृक्षाः आसीत् ।
- १०) ताः नाटकम् अपश्यत् ।

लृ) आवरणात् उचितपदं चित्वा सम्भाषणं पूरयत

10

(क्रीणीमः, धन्यवादः, मास्तु, वञ्चयन्ति, बहवः, गच्छतु, सन्ति, स्वागतम्, साहाय्यं करोमि, जानामि)

रमेशः - नलिनि भगिनि । अत्र चेन्नै-नगरे वस्त्रापणाः कुत्र _____ ?

नलिनी - भवान् त्यागरायनगर-वस्त्र-विपणिं _____ ।

तत्र _____ वस्त्रापणाः सन्ति । तत्र क्रीणातु । वयम् अपि तत्रैव _____ ।

रमेशः - अहम् तत् स्थानं सम्यक् न _____ ।

नलिनी - अहं _____ ।

रमेशः - बहवः मार्गपार्श्वे क्रीणन्ति खलु ।

नलिनी - मार्गपार्श्वे क्रयणं _____ । केचन विक्रयिकाः _____

रमेशः - अस्तु नलिनि _____ ।

नलिनी - _____

ए) अनुच्छेदं पठित्वा उत्तरं लिखत ।

काशी एकं प्राचीनं नगरम् अस्ति । जनाः एतत् नगरं वाराणसी नगरम् इति अपि कथयन्ति । तत्र विश्वप्रसिद्धं विश्वनाथमन्दिरम् अस्ति । प्रतिदिनं बहवः भक्ताः अत्र विश्वनाथस्य दर्शनाय आगच्छन्ति । वैदेशिकाः पर्यटकाः अपि भ्रमणाय, विश्वनाथदर्शनाय, गङ्गादर्शनाय, शिक्षायै अनुसन्धानाय च काशीम् आगच्छन्ति । भक्ताः, साधकाः, दार्शनिकाः च ये काशीम् आगच्छन्ति ते सर्वप्रथमं गङ्गास्नानं कुर्वन्ति । गङ्गास्नानं कृत्वा ते शरीरेण पवित्राः भवन्ति । अनन्तरं ते विश्वनाथस्य दर्शनाय विश्वनाथमन्दिरं प्रविशन्ति । सर्वे "ॐ नमः शिवाय" इति उक्त्वा शिवलिङ्गं स्पृशन्ति ।

1. काशी नगरस्य अन्यत् नाम किं ?	1
2. तत्र किं प्रसिद्धं अस्ति ?	1
3. तत्र के आगच्छन्ति ?	1
4 . किमर्थम् आगच्छन्ति ? –तुमुन्-प्रत्ययम् उपयुज्य उत्तरं ददातु।	1
5 . कस्मात् परं विश्वनाथमन्दिरं प्रविशन्ति?	1
6. “देहेन” इत्यस्य पर्यायपदम् अनुच्छेदे किम् अस्ति ?	1

ऐ) किमपि एकं सुभाषितं पूरयत ॥

4

विद्या _____ विनयं विनयाद्याति _____ ।

पात्रत्वाद्धनमाप्नोति _____ ततः _____ ॥

अथवा

हस्तस्य भूषणं _____ सत्यं _____ भूषणं ।

श्रोत्रस्य भूषणं _____ भूषणैः किं _____ ॥

ओ) अधो दत्तानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत । (पञ्चानाम्)

5

- १) हरिणा २) सर्वत्र ३) अस्माकम् ४) तस्मात् ५) मह्यं ६) इति
७) नदीनाम्

औ) एकं शीर्षकम् अधिकृत्य पञ्च वाक्यानि लिखत ।

5

१. मम कुटुम्बम् ।
२. मम जीवने संस्कृतस्य महत्त्वम् ।
३. सम्भाषण-शिविरम् ।

इ) एतेषां विभक्तिरूपाणि लिखत ।

12

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहोवचनम्
प्रथमा (नदी)	.....	.....	.....
द्वितीया (लता)	.....	.....	.....
तृतीया (बालक)	.....	.....	.....
चतुर्थी (छात्र)	.....	.....	.....
पञ्चमी (पर्वत)	.....	.....	.....
षष्ठी (देव)	.....	.....	.....
सप्तमी (गृह)	.....	.....	.....
सम्बोधन-प्रथमा (देव)	.....	.....	.....

- शुभम्-